

Sygn. akt I ACa 984/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Małgorzata Wołczańska
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska SA Elżbieta Karpeta (spr.)
Protokolant :	Justyna Wnuk

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. U.

przeciwko M. S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 21 sierpnia 2012 r., sygn. akt I C 935/11

1) oddala apelację;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 984/12

UZASADNIENIE

Powód W. U. domagał się pozbawienia w części wykonalności wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 12 sierpnia 2005r. wydanego w sprawie VIII Cupr 263/05 w części dotyczącej odsetek wyliczonych na dzień 26 października 2011r. w wysokości 119 078,45 zł. Powoływał się na to, że pozwana M. S. nie była uprawniona do naliczania odsetek umownych, gdyż nie wypełniła warunków umowy, które uprawniały ją do żądania odsetek umownych. Nadto powoływał się powód na zmianę w 2006r. przepisów ustawowych przewidującą odsetki maksymalne i przytaczał jako podstawę swego żądania przepisy art. 5, 58 § 2, 357⁽¹⁾ i 388 k.c. W toku postępowania podniósł powód zarzut przedawnienia

roszczenia w zakresie odsetek za okres ponad 3 lat wstecz licząc od daty złożenia przez pozwaną wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Pozwana M. S. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy poczynił następujące ustalenia.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 1 czerwca 2005r. w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy w S. zasądził od W. U. i A. S. na rzecz M. S. 4608,75 zł. z odsetkami umownymi w wysokości 1% dziennie. Po wniesieniu sprzeciwu od tego nakazu i rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2005r. Sąd Rejonowy w S. powtórzył rozstrzygnięcie zawarte w nakazie zapłaty, a wyrok ten uprawomocnił się i został w dniu 22 września 2005r. zaopatrzony w klauzulę wykonalności. W dniu 30 września 2005r. wierzycielka wystąpiła do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikom, a postanowieniem z dnia 13 marca 2006r. komornik umorzył to postępowanie na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. Z kolejnym wnioskiem egzekucyjnym pozwana wystąpiła do komornika w dniu 30 września 2011r. W dniu 17 listopada 2011r. powód uregulował na poczet długu 4 608,75 zł jako należność główną zasądzoną wyrokiem z dnia 12 sierpnia 2005r.

Mając powyższe faktyczne okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy w pierwszym rzędzie wskazał, że powództwo przeciwegzekucyjne, z którym wystąpił powód w niniejszej sprawie nie może naruszać powagi rzeczy osądzonej, gdyż dłużnik występując z tym powództwem nie może kwestionować orzeczenia, które ma moc wiążącą. Dlatego nie było dopuszczalne rozpoznanie zarzutów powoda dotyczących sprzeczności postanowień zawartej między stronami umowy w części dotyczącej odsetek z przepisami art. 5, 58 § 2, 357⁽¹⁾ i 388 k.c. Wskazał Sąd, że podnoszone obecnie przez powoda zarzuty dotyczące stosunku cywilnego łączącego strony mógł on i powinien był podnosić w toku postępowania przed Sądem Rejonowym w S.. Powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 11 października 1972r. w sprawie II CR 385/72 wskazał Sąd Okręgowy, że wejście w dniu 20 lutego 2006r. przepisu art. 359 § 2⁽¹⁾k.c. ograniczającego maksymalną wysokość odsetek nie jest zdarzeniem uzasadniającym pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Również art. 5 k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy powództwa. Powód nie wskazał – w ocenie Sądu Okręgowego – zdarzeń materialno – prawnych powodujących wygaśnięcie egzekwowanego zobowiązania lub niemożność jego egzekwowania, zatem jego powództwo przeciwegzekucyjne było bezzasadne i podlegało oddaleniu. Powołał się Sąd Okręgowy na niemożność rozpoznania podniesionego w toku postępowania zarzutu przedawnienia roszczenia odsetkowego, gdyż art. 843 § 3 k.p.c. stanowi o konieczności przytoczenia w pozwie wszystkich zarzutów, jakie mógł w tym czasie zgłosić pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie 2 wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c.

W apelacji od tego orzeczenia powód zarzucał naruszenie prawa materialnego poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności zarzucał naruszenie art.5 k.c. przez przyjęcie, że dochodzenie w postępowaniu egzekucyjnym przez pozwaną kwoty 119 078,45 zł. tytułem odsetek umownych od kwoty należności głównej w wysokości 4 608,75 zł. nie stanowi czynienia ze swego prawa użytku, który jest sprzeczny z zasadami współzycia społecznego. Naruszenie art. 357⁽¹⁾ k.c. nastąpić miało przez przyjęcie, że nie nastąpiła nadzwyczajna zmiana stosunków uzasadniająca obniżenie odsetek umownych ustalonych na mocy wyroku Sądu Rejonowego w S. z 12 sierpnia 2005r. mimo, że ustawą z 7 lipca 2005r., która weszła w życie 20 lutego 2006r. znowelizowano kodeks cywilny przez dodanie przepisu art. 359 § 2⁽¹⁾, wprowadzający odsetki maksymalne. Zarzucał również apelujący naruszenie przepisów postępowania a to art. 843 § 3 k.p.c. w związku z art. 217 i 232 k.p.c. przez przyjęcie, że zgłoszony przez powoda zarzut przedawnienia roszczenia w zakresie odsetek za okres ponad 3 lat wstecz, licząc od daty złożenia przez pozwaną wniosku egzekucyjnego nie mógł być rozpoznany z uwagi na prekluzję dowodową

Wskazując na powyższe zarzuty powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie była uzasadniona.

W szczególności podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, wskazujące na niedopuszczalność badania w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego okoliczności będących podstawą wydania tytułu egzekucyjnego. Powód bowiem powołuje się w niniejszej sprawie na zarzuty, dotyczące zasadności żądania przez pozwaną odsetek, które zostały zasądzone wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z 12 sierpnia 2005r. Wyrokiem tym przesądzono, że pozwana miała prawo domagać się odsetek w wysokości umownej, więc powoływanie się obecnie przez powoda na okoliczności mające świadczyć o tym, że pozwana nie nabyła tego prawa jest niedopuszczalne, gdyż sprzeciwia się takiemu ustaleniu moc wiążąca wyroku, na którą prawidłowo powołał się Sąd Okręgowy. Powództwo przeciwegzekucyjne jest środkiem obrony dłużnika przed niezasadną egzekucją i może zostać oparte wyłącznie na przesłankach określonych w art. 840 § 1 k.p.c. Podkreślić należy, że kwestionowanie istnienia obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym jako przesłanka powództwa przeciwegzekucyjnego zastrzeżone jest wyłącznie dla tytułów wykonawczych niebędących orzeczeniami sądowymi. Podnoszenie przez powoda zarzutów przeciw zasadności obowiązku stwierdzonego wyrokiem z 12 sierpnia 2005r. było zatem niedopuszczalne. Argumentacja ta dotyczy również zarzutów powoda opartych na fakcie wprowadzenia w 2006r. regulacji zawartej w art. 359 § 2⁽¹⁾k.c. Przepis ten ograniczający swobodę umów w zakresie wysokości odsetek umownych dotyczy odsetek wynikających z czynności prawnej, a nie odsetek za opóźnienie (art. 481 k.c.). Zasądzone wyrokiem z 12 sierpnia 2005r. odsetki dotyczą właśnie opóźnienia w zapłacie czynszu i mają inną funkcję niż odsetki kapitałowe, o których mowa w art. 359 § 1 i 2 k.c. Wprowadzenie odsetek maksymalnych przepisem art. 359 § 2⁽¹⁾k.c. nie może zostać utożsamione – jak wywodzi apelujący – z wprowadzeniem regulacji, która bezpośrednio miałaby ingerować w postanowienia umowne stron w zakresie odsetek za opóźnienie w wykonaniu zobowiązania. Nie jest zatem słuszne stanowisko apelującego wskazujące na konieczność dokonania oceny umówionych przez strony odsetek za opóźnienie w płatności czynszu jako sprzecznych z przepisami prawa lub zasadami współżycia społecznego.

Słusznie również wskazał Sąd Okręgowy na niedopuszczalność oparcia powództwa przeciwegzekucyjnego na przepisie art. 5 k.c. Apelujący bezzasadnie więc powtarza argumentację, mającą przemawiać za uznaniem, że podstawą żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego miałyby być ocena, że prowadzenie przez pozwaną egzekucji na podstawie tego tytułu jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Powód upatruje sprzeczności postępowania pozwanej, polegającego na prowadzeniu postępowania egzekucyjnego zgodnie z treścią tytułu wykonawczego, w porównaniu kwoty zadłużenia głównego (niespełna 5000 zł) z wysokością naliczonych odsetek umownych za czas opóźnienia (nieco ponad 119 000 zł.). Wskazać jednakże należy, że powód uczestniczył w postępowaniu sądowym, które zakończyło się wydaniem wyroku przez Sąd Rejonowy w S. dnia 12 sierpnia 2005r., miał możliwość podnoszenia wszelkich zarzutów przeciwko zasadności i wysokości dochodzonego przez pozwaną roszczenia, miał również możliwość poddania wyroku kontroli instancyjnej. Pozwana jako wierzycielka powoda wszczęła postępowanie egzekucyjne kilka dni po otrzymaniu tytułu wykonawczego i nie ulega wątpliwości, że należne wówczas odsetki umowne nie przekraczały wielokrotnie wysokości roszczenia głównego. Należy zatem zauważyć, że to głównie bierna postawa powoda i niezastosowanie się przez niego do zobowiązania stwierdzonego wyrokiem doprowadziło do powstania zobowiązania odsetkowego w tak znaczącej wysokości. Brak realizacji przez powoda zobowiązania stwierdzonego tytułem wykonawczym stanowi bez wątpienia zachowanie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, zatem powód postępując sprzecznie zasadami współżycia społecznego nie może żądać ochrony w oparciu o przepis art. 5 k.c.

Nie był wreszcie uzasadniony zarzut naruszenia przepisu procedury cywilnej, a to art. 843 § 3 k.p.c. Ścisłe rozumienie tego przepisu prowadzi do jednoznacznego wniosku, że powód, który nie powołał się w pozwie na przedawnienie roszczenia odsetkowego jako podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego utracił prawo do korzystania z tego zarzutu.

Wobec bezzasadności wszystkich zarzutów apelacji podlegała ona oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c., a na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądzono od powoda przegrywającego etap postępowania apelacyjnego koszty tego postępowania w wysokości wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej, będącego adwokatem.